

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๘๐๔.๕/ ๑๗/๒๕๖

สสค. (eMail)

ถึง : กนธ.

รับที่ : ๘8669/67

13 ส.ค. 2567 เวลา 16.20 น.

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอัษฎางค์ กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐

๙ สิงหาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ร่างกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย พ.ศ.

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. ร่างกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย พ.ศ.
 ๒. รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย
 ๓. สรุปสาระสำคัญของร่างกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย พ.ศ.
 ๔. ตารางเปรียบเทียบสาระสำคัญที่มีการปรับปรุงจากฉบับที่ผ่านการตรวจพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา
 ๕. รายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นร่างกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย พ.ศ.
 ๖. หลักฐานการรับฟังความคิดเห็น
 ๗. หลักฐานการเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

ด้วยกระทรวงมหาดไทยขอเสนอเรื่อง ร่างกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย พ.ศ. มาเพื่อให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามมาตรา ๔ (๕) พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ความเป็นมาของเรื่อง

๑.๑.๑ เมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา โดยมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป ซึ่งมาตรา ๑๑ ให้ดำเนินการออกกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยตามมาตรา ๕ วรรคสอง ให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัติใช้บังคับ

๑.๑.๒ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้เสนอร่างกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย พ.ศ. ต่อกระทรวงมหาดไทยเพื่อส่งเรื่องให้คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทยตรวจพิจารณา และคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย คณะที่ ๑ ในการประชุมครั้งที่ ๑๘/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ได้พิจารณาร่างกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย พ.ศ. เรียบร้อยแล้ว กระทรวงมหาดไทยโดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงได้แก้ไขร่างกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย พ.ศ. ตามความเห็นของคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย และเสนอร่างกฎกระทรวงดังกล่าวต่อสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา

๑.๑.๓ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีมีหนังสือถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ความว่า เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๐ คณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติหลักการร่างกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิภูลและมูลฝอย พ.ศ. ตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ และส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา โดยให้ถือว่าเนื่องจากระยะเวลาการดำเนินการออกกฎกระทรวงตามพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นระยะเวลาเร่งรัด และการออกกฎกระทรวงนี้มีผลกระทบต่อประชาชน ซึ่งสมควรสร้างความรับรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน ตามมาตรา ๗๗ ของร่างรัฐธรรมนูญใหม่ จึงให้ดำเนินการดังกล่าว และให้ความเห็นของกระทรวงสาธารณสุข และสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีไปประกอบการพิจารณาด้วย แล้วดำเนินการต่อไปได้ พร้อมทั้งมอบหมายให้ กระทรวงมหาดไทยรับความเห็นของกระทรวงการคลัง กระทรวงอุตสาหกรรม และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติไปพิจารณาดำเนินการต่อไปด้วย ทั้งนี้ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้ส่งร่างกฎกระทรวงดังกล่าวไปเพื่อสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาตามมติคณะรัฐมนตรีต่อไปแล้ว

๑.๑.๔ เมื่อวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๐ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีหนังสือ ถึงกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ความว่า สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตรวจพิจารณาร่างกฎกระทรวงกำหนด อัตราค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิภูลและมูลฝอย พ.ศ. ตามที่กรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่นได้มีหนังสือขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาร่างดังกล่าวเป็นการล่วงหน้า แล้วเสร็จแล้ว มีการแก้ไขเพิ่มเติมเล็กน้อย สำหรับการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมตามร่างกฎกระทรวงที่เสนอนั้น โดยที่ผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้ชี้แจงในที่ประชุมว่า อัตราค่าธรรมเนียมดังกล่าว กระทรวงมหาดไทยและกระทรวงสาธารณสุขได้พิจารณาเห็นชอบร่วมกันแล้ว สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา จึงยังคงอัตราค่าธรรมเนียมไว้ตามร่างที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ อย่างไรก็ตามในหนังสือสำนักเลขาธิการ คณะรัฐมนตรีตามข้อ ๑.๑.๓ นั้น สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่า กลุ่มเป้าหมายที่สมควรจัดให้มีการดำเนินการ ตามมาตรา ๗๗ ดังกล่าว ได้แก่ ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากการที่ต้องเสียค่าธรรมเนียม และองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นหน่วยงานในกำกับของกระทรวงมหาดไทย เนื่องจากเป็นผู้มีหน้าที่ออกข้อกำหนดท้องถิ่น และจัดเก็บค่าธรรมเนียมดังกล่าว ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจึงได้ส่งร่างกฎกระทรวงที่ได้มี การตรวจพิจารณาเสร็จในเบื้องต้นแล้วไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อจะได้จัดส่งร่างกฎกระทรวงดังกล่าว ให้กระทรวงมหาดไทยนำไปดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวเสียก่อน ทั้งนี้ เมื่อกระทรวงมหาดไทยได้ดำเนินการ ตามมาตรา ๗๗ ของร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่แล้ว สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจะดำเนินการตรวจพิจารณา ตามมติคณะรัฐมนตรีต่อไป

๑.๒ ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

๑.๒.๑ เพื่อให้การดำเนินการออกกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมและยกเว้น ค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิภูลและมูลฝอยเป็นไปตามความในพระราชบัญญัติรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ และเป็นไปด้วยความเรียบร้อยตามมติคณะรัฐมนตรีและตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงได้ดำเนินการสร้างความรับรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนเกี่ยวกับร่างกฎกระทรวง ดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว

๑.๒.๒ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ เห็นชอบแนวทางการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอและมอบหมายให้หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานเร่งรัดออกกฎหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด ตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ แต่ในกรณีที่หน่วยงานใดอาจดำเนินการให้แล้วเสร็จหรือครบถ้วนไม่ทันกำหนดวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ ให้พิจารณาดำเนินการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อขอขยายระยะเวลาตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ออกไปอีกหนึ่งปี ทั้งนี้ โดยให้ระบุเหตุผลความจำเป็นของการขอขยายระยะเวลาดังกล่าวประกอบด้วย

๑.๒.๓ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้เสนอเรื่องการขยายระยะเวลาในการออกกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ เห็นชอบให้ขยายระยะเวลาในการออกกฎกระทรวงดังกล่าวออกไปอีก ๑ ปี ตั้งแต่วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

๑.๒.๔ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้มีคำสั่ง ที่ ๔๖๕/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๖ แต่งตั้งคณะกรรมการทบทวนร่างกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย พ.ศ. ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวได้มีมติให้มีการปรับทบทวนอัตราค่าธรรมเนียมขั้นต่ำในร่างกฎกระทรวงดังกล่าว โดยสำรวจข้อมูลแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นว่าปัจจุบันมีการกำหนดอัตราเก็บ ขน กำจัดมูลฝอยครัวเรือนตามข้อบัญญัติเดิม และสำรวจค่าธรรมเนียมขั้นต่ำที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะสามารถกำหนดได้อย่างเหมาะสมอยู่ที่เท่าไร รวมทั้งสำรวจความคิดเห็นของประชาชนต่ออัตราค่าธรรมเนียมในร่างกฎกระทรวงดังกล่าว และสำรวจอัตราค่าธรรมเนียมที่ประชาชนยินดีที่จะจ่ายในการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอย โดยให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด

๑.๒.๕ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้จัดทำประกาศกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นต่อร่างกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย พ.ศ. ตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยกำหนดเปิดรับฟังความคิดเห็นตั้งแต่วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ จนถึงวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๖๗ ผ่านระบบกลางทางกฎหมาย (www.law.go.th) และทางเว็บไซต์กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (www.dla.go.th)

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

โดยที่มาตรา ๕ มาตรา ๓๔/๒ และมาตรา ๓๔/๓ แห่งพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ บัญญัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย โดยจะกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยให้แตกต่างกันโดยคำนึงถึงปริมาณสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ระยะเวลา การจัดเก็บ ลักษณะการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย รวมทั้งต้นทุนและความคุ้มค่าในการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยก็ได้ จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

๓. สารสำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

ร่างกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิภูลและมูลฝอย พ.ศ. มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๓.๑ ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตที่ราชการส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ออกข้อกำหนดของท้องถิ่นต้องไม่เกินอัตราค่าธรรมเนียม ดังนี้

(๑) การรับทำการเก็บและขนสิ่งปฏิภูลและมูลฝอย ฉบับละ ๕,๐๐๐ บาท (ใบอนุญาตมีอายุ ๑ ปีนับแต่วันออกใบอนุญาต)

(๒) การกำจัดสิ่งปฏิภูลและมูลฝอย ฉบับละ ๓๗,๕๐๐ บาท (ใบอนุญาตมีอายุ ๕ ปีนับแต่วันออกใบอนุญาต)

(๓) การหาประโยชน์จากการจัดการสิ่งปฏิภูลและมูลฝอย ฉบับละ ๒๕,๐๐๐ บาท (ใบอนุญาตมีอายุ ๕ ปีนับแต่วันออกใบอนุญาต)

๓.๒ ค่าธรรมเนียมการจัดการสิ่งปฏิภูลและมูลฝอยที่ราชการส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ออกข้อกำหนดของท้องถิ่น ต้องไม่เกินอัตราค่าธรรมเนียม ดังนี้

(๑) การเก็บและขนมูลฝอย ในลักษณะรายเดือน

- กรณีมีปริมาณมูลฝอยต่อเดือนไม่เกิน ๑๒๐ กิโลกรัม หรือ ๖๐๐ ลิตร หรือ ๐.๖ ลูกบาศก์เมตร ให้เก็บค่าธรรมเนียมเดือนละ ๓๕ บาท แต่ไม่เกิน ๑๐๒ บาท หากมีปริมาณมากกว่า ให้เก็บค่าธรรมเนียมเพิ่มเป็นหน่วยตามอัตราที่กำหนด

(๒) การกำจัดมูลฝอย ในลักษณะรายเดือน

- กรณีมีปริมาณมูลฝอยต่อเดือนไม่เกิน ๑๒๐ กิโลกรัม หรือ ๖๐๐ ลิตร หรือ ๐.๖ ลูกบาศก์เมตร ให้เก็บค่าธรรมเนียมเดือนละ ๔๐ บาท แต่ไม่เกิน ๗๐ บาท หากมีปริมาณมากกว่า ให้เก็บค่าธรรมเนียมเพิ่มเป็นหน่วยตามอัตราที่กำหนด

(๓) การเก็บและขนมูลฝอย หรือการกำจัดมูลฝอย ในลักษณะครั้งคราว

- การเก็บและขน หรือการกำจัดมูลฝอยเป็นรายครั้ง ให้คิดเป็นหน่วย หน่วยละ ๑๒๐ กิโลกรัม หรือ ๖๐๐ ลิตร หรือ ๐.๖ ลูกบาศก์เมตร ให้เก็บค่าธรรมเนียมหน่วยละ ๒๐๐ บาท หากมีปริมาณเกิน ๒๔๐ กิโลกรัม หรือ ๑,๒๐๐ ลิตร หรือ ๑.๒ ลูกบาศก์เมตร ให้เก็บค่าธรรมเนียมเพิ่มได้ในอัตราที่กำหนด

(๔) การเก็บและขนสิ่งปฏิภูล หรือการกำจัดสิ่งปฏิภูล ในลักษณะครั้งคราว

- การเก็บและขนสิ่งปฏิภูลเป็นรายครั้ง ให้คิดเป็นหน่วย หน่วยละ ๑๐๐ กิโลกรัม หรือ ๕๐๐ ลิตร หรือ ๐.๕ ลูกบาศก์เมตร ให้เก็บค่าธรรมเนียมหน่วยละ ๒๕๐ บาท หากมีปริมาณสิ่งปฏิภูลเกิน ๒๐๐ กิโลกรัม หรือ ๑,๐๐๐ ลิตร หรือ ๑ ลูกบาศก์เมตร ให้เก็บค่าธรรมเนียมเพิ่มได้ในอัตราที่กำหนด

- การกำจัดสิ่งปฏิภูลเป็นรายครั้ง ให้คิดเป็นหน่วย หน่วยละ ๑๐๐ กิโลกรัม หรือ ๕๐๐ ลิตร หรือ ๐.๕ ลูกบาศก์เมตร ให้เก็บค่าธรรมเนียมหน่วยละไม่เกิน ๓๐๐ บาท และหากมีปริมาณสิ่งปฏิภูลเกิน ๒๐๐ กิโลกรัม หรือ ๑,๐๐๐ ลิตร หรือ ๑ ลูกบาศก์เมตร ให้เก็บค่าธรรมเนียมเพิ่มได้ในอัตราที่กำหนด

๓.๓ ให้ราชการส่วนท้องถิ่นออกข้อกำหนดของท้องถิ่นปรับอัตราค่าธรรมเนียมในการเก็บและขนมูลฝอย และกำจัดมูลฝอย โดยให้เพิ่มอัตราค่าธรรมเนียมขั้นต่ำในปีที่ ๗ และปีที่ ๑๓ นับแต่วันที่กฎกระทรวงมีผลใช้บังคับ ตามอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

๓.๔ ให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมการเก็บและขน หรือการกำจัดสิ่งปฏิภูลและมูลฝอย ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ก่อให้เกิดมูลฝอยที่สามารถคัดแยกมูลฝอยเป็นไปตามข้อกำหนดของท้องถิ่น โดยให้ยกเว้นเฉพาะค่าธรรมเนียมการกำจัดมูลฝอย

(๒) บุคคล หรือชุมชน หรือหมู่บ้าน ที่มีการจัดการปริมาณมูลฝอยจนปราศจากสิ่งปฏิภูลหรือมูลฝอย

(๓) บุคคล ชุมชน หรือหมู่บ้าน ในพื้นที่ในเวลาที่ได้มีการประกาศเป็นเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน อันเกิดจากภัยธรรมชาติ

๔. ข้อกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

๔.๑ พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมไม่เกินอัตราท้ายพระราชบัญญัตินี้ ยกเว้นค่าธรรมเนียม และกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของแต่ละกระทรวง เว้นแต่การออกกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยให้เป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

การออกกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย จะกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมให้แตกต่างกันโดยคำนึงถึงปริมาณสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ระยะเวลา การจัดเก็บ ลักษณะการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย รวมทั้งต้นทุนและความคุ้มค่าในการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูล และมูลฝอย

ฯลฯ

มาตรา ๓๔/๒ ผู้ใดประสงค์จะดำเนินการรับทำการเก็บ ขน กำจัด หรือหาประโยชน์ จากการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย โดยทำเป็นธุรกิจหรือโดยได้รับประโยชน์ตอบแทนด้วยการคิดค่าบริการ ต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น ทั้งนี้ การขอรับใบอนุญาต การออกใบอนุญาต การต่ออายุ ใบอนุญาต การขอรับใบแทนใบอนุญาต และการออกใบแทนใบอนุญาต ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ที่กำหนดในข้อกำหนดของท้องถิ่น

ใบอนุญาตที่ออกให้ตามวรรคหนึ่งให้มีอายุดังต่อไปนี้

(๑) ใบอนุญาตการรับทำการเก็บและขนสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยให้มีอายุหนึ่งปีนับแต่วัน ที่ออกใบอนุญาต

(๒) ใบอนุญาตการกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยให้มีอายุห้าปีนับแต่วันที่ยื่นออกใบอนุญาต

(๓) ใบอนุญาตการหาประโยชน์จากการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยให้มีอายุห้าปี นับแต่วันที่ยื่นออกใบอนุญาต

ผู้ใดได้รับใบอนุญาตตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้ถือว่าได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วย การสาธารณสุขแล้ว

มาตรา ๓๔/๓ เพื่อประโยชน์ในการรักษาความสะอาดและการจัดระเบียบในการคัดแยก เก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ออกข้อกำหนดของท้องถิ่น ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

(๓) กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมในการให้บริการของราชการส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานของรัฐ หรือราชการส่วนท้องถิ่นรวมทั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือเอกชนที่ราชการส่วนท้องถิ่นมอบหมายให้ ดำเนินการแทนในการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ไม่เกินอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๔) กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมใบอนุญาตตามมาตรา ๓๔/๒ ไม่เกินอัตราที่กำหนด ในกฎกระทรวง

ฯลฯ

๔.๒ มติคณะรัฐมนตรี

(๑) คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ได้ลงมติรับทราบผล ความคืบหน้าการดำเนินการโครงการนำร่องเพื่อแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยในพื้นที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และให้กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการแก้ไขปัญหาขยะในภาพรวม ของประเทศ โดยให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นหน่วยงาน สนับสนุนในการดำเนินการ และพิจารณาแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ และหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง ให้สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินการดังกล่าวด้วย

/(๒) มติคณะรัฐมนตรี...

(๒) มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๘ รับทราบแนวทางการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศตามแนวทางที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ และมอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรี (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) ร่วมกับกระทรวงการคลัง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงพลังงาน กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาเกี่ยวกับแนวทางการบริหารจัดการขยะของประเทศในภาพรวมทั้งระบบ และการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง โดยให้ความเห็นของกระทรวงสาธารณสุข สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ไปประกอบการพิจารณาด้วย และนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

๕. ผลกระทบ

๕.๑ ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

- ร่างกฎกระทรวงนี้จะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดเก็บอัตราค่าธรรมเนียมที่สอดคล้องกับค่าใช้จ่ายที่แท้จริงในการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มมากขึ้นจากการจัดเก็บค่าธรรมเนียมดังกล่าว ลดภาระด้านงบประมาณของรัฐบาล ทำให้มีงบประมาณเพิ่มเติมสำหรับพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

๕.๒ ผลกระทบต่อสังคม

- เมื่อรัฐบาลสามารถลดภาระด้านงบประมาณในการจัดสรรและการอุดหนุนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ก็จะทำให้รัฐบาลและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีงบประมาณไปใช้ในการพัฒนาพัฒนาประเทศในด้านอื่น ๆ เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ งบประมาณที่เพียงพอในการจัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะทำให้ประชาชนได้รับการบริการสาธารณะที่มีคุณภาพและมีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น รวมไปถึงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นและสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๕.๓ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพ

- รายได้จากการจัดเก็บค่าธรรมเนียมในการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยที่เพิ่มมากขึ้นจะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีงบประมาณที่เพียงพอในการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ลดปริมาณขยะค้างสะสมกับการจัดการขยะที่ไม่มีประสิทธิภาพ ลดการเกิดก๊าซเรือนกระจกอันเป็นสาเหตุสำคัญทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ หรือในระบบนิเวศทางทะเล ทำให้ประชาชนมีสภาพแวดล้อมและสุขอนามัยที่ดี และมีส่วนร่วมในการลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (UNFCCC) ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิกภายใต้อนุสัญญาดังกล่าวด้วย

๕.๔ ผลกระทบอื่นที่สำคัญ

- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีข้อมูลท้องถิ่นเกี่ยวกับค่าธรรมเนียมในการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยที่สะท้อนค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริง และมีมาตรการที่ใช้ในการจัดเก็บค่าธรรมเนียมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจูงใจให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการลดปริมาณ และคัดแยกมูลฝอย เพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ มีความตระหนักรู้ และรับผิดชอบในการจัดการมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิดมูลฝอย

๖. ความเห็นของคณะกรรมการหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง

ในการจัดทำร่างกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย พ.ศ. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้มีหนังสือขอความร่วมมือผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด แจ้งให้ส่วนราชการในจังหวัด อำเภอทุกอำเภอ รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งในเขตจังหวัด เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและประชาชนร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างกฎกระทรวงดังกล่าวด้วย รวมทั้งมีหนังสือสอบถามกรุงเทพมหานคร ได้รับความเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังนี้

๖.๑ กรุงเทพมหานคร

(๑) การคิดปริมาณสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยเพื่อกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมเป็นรายเดือน ไม่สอดคล้องกับกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาต หนังสือรับรองการแจ้ง และการให้บริการในการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งออกตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่กำหนดการคิดเป็นรายวัน อาจทำให้ราชการส่วนท้องถิ่นเกิดความสับสนในการออกข้อกำหนดท้องถิ่นให้สอดคล้องกับกฎกระทรวงทั้งสองฉบับ

(๒) กรณีอาคารหรือสถานที่ที่มีปริมาณมูลฝอยมาก การคิดค่าธรรมเนียมมูลฝอยเป็นหน่วย หน่วยละ ๑ ลูกบาศก์เมตรต่อวัน ตามกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาต หนังสือรับรองการแจ้ง และการให้บริการในการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย พ.ศ. ๒๕๕๙ จะสะดวกในทางปฏิบัติมากกว่าการคิดค่าธรรมเนียมมูลฝอยเป็นหน่วย หน่วยละ ๑๒๐ กิโลกรัม หรือ ๖๐๐ ลิตร หรือ ๐.๖ ลูกบาศก์เมตรต่อเดือน ตามร่างกฎกระทรวงฯ

(๓) ความหนาแน่นของสิ่งปฏิกูลตามข้อ ๓.๔ ของร่างกฎกระทรวงฯ คิดได้เท่ากับ ๐.๒ กิโลเมตรต่อลิตร ซึ่งเท่ากับความหนาแน่นของมูลฝอยตามข้อ ๓.๑ ข้อ ๓.๒ และข้อ ๓.๓ แต่เมื่อพิจารณาลักษณะของสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยจะพบว่า สิ่งปฏิกูลควรมีความหนาแน่นมากกว่ามูลฝอย นอกจากนี้ การกำหนดหน่วยนับของสิ่งปฏิกูลเป็นปริมาตร เป็นลิตร หรือลูกบาศก์เมตร จะสะดวกในทางปฏิบัติมากกว่าการกำหนดหน่วยน้ำหนักเป็นกิโลกรัม เนื่องจากการขนถ่ายสิ่งปฏิกูลปัจจุบันมาตรวัดของสิ่งปฏิกูลของรถเก็บขนสิ่งปฏิกูลใช้หน่วยเป็นปริมาตร (ลูกบาศก์เมตร) ดังนั้น หากกำหนดหน่วยเป็นน้ำหนัก (กิโลกรัม) ร่วมกับปริมาตร (ลิตรหรือลูกบาศก์เมตร) ควรมีการศึกษาความหนาแน่นของสิ่งปฏิกูล เพื่อนำผลการศึกษามาเป็นหลักการกำหนดค่าธรรมเนียมสิ่งปฏิกูล

(๔) การยกเว้นค่าธรรมเนียมการเก็บและขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยตามข้อ ๔.๑ ของร่างกฎกระทรวงฯ ที่กำหนดให้ผู้ก่อให้เกิดมูลฝอยที่สามารถคัดแยกมูลฝอยเป็นไปตามข้อกำหนดของท้องถิ่น ให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมการกำจัดมูลฝอย แต่เมื่อพิจารณาหลักการบังคับใช้กฎหมายแล้ว ข้อกำหนดท้องถิ่นเป็นกฎหมายที่ผู้ซึ่งก่อให้เกิดมูลฝอยในเขตราชการส่วนท้องถิ่นนั้นมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามอยู่แล้ว ไม่ควรนำการลดหย่อนค่าธรรมเนียมมาเป็นมาตรการสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎหมาย แต่ควรนำมาตรการดังกล่าวไปสร้างแรงจูงใจในด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย

(๕) อัตราค่าธรรมเนียมตามข้อ ๓.๑.๓ ในกรณีที่มีปริมาณมูลฝอยต่อเดือนเกิน ๓,๖๐๐ กิโลกรัม หรือ ๑๘,๐๐๐ ลิตร หรือ ๑๘ ลูกบาศก์เมตร ซึ่งในทางปฏิบัติหากมีปริมาณมูลฝอยมากกว่า ๓,๖๐๐ กิโลกรัมต่อเดือน จะต้องคิดค่าธรรมเนียมตามข้อ ๓.๑.๒ ก่อน และนำมารวมกับอัตราค่าธรรมเนียมตามข้อ ๓.๑.๓ ทำให้การคำนวณอัตราค่าธรรมเนียมมีความยุ่งยาก

(๖) ทบทวนการใช้ข้อความ “ให้จัดเก็บค่าธรรมเนียมเพิ่มจาก ... ได้อีก” ในข้อ ๓.๑.๓ ข้อ ๓.๒.๓ และข้อ ๓.๔.๓ สามารถตีความได้หลายลักษณะ เช่น จำเป็นต้องจัดเก็บเพิ่ม หรือจัดเก็บเพิ่มหรือไม่ก็ได้ เป็นต้น ดังนั้น หากข้อความดังกล่าวมีเจตนาให้จัดเก็บเพิ่มหรือไม่ก็ได้ ควรใช้ข้อความที่ทำให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนกับผู้ซึ่งกฎหมาย เช่น “อาจจัดเก็บค่าธรรมเนียมเพิ่มจาก...ก็ได้” เป็นต้น

๖.๒ เทศบาลเมืองร้อยเอ็ด

(๑) เทศบาลเมืองร้อยเอ็ดได้ตราเทศบัญญัติเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด เรื่อง การเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย พ.ศ. ๒๕๖๕ โดยมีสาระสำคัญในการปรับปรุงเทศบัญญัติฯ คือ การกำหนดอัตราค่าบริการกำจัดขยะมูลฝอย เพื่อให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เรื่อง การกำหนดอัตราค่าบริการกำจัดขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๒) และเนื่องจากขยะมาจากแหล่งกำเนิดที่แตกต่างกัน เช่น คริวเรือน ร้านอาหาร ร้านสะดวกซื้อ หอพัก อะพาร์ตเมนต์ โรงแรม ตลาด เป็นต้น จึงขอแสดงความคิดเห็นให้มีการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอยจากแหล่งกำเนิดมูลฝอยที่แตกต่างกัน เพื่อให้มีความเป็นธรรมเหมาะสม และสอดคล้องกับปริมาณมูลฝอยที่เกิดขึ้นจริง

(๒) การไม่มีข้อกำหนดหรือข้อบังคับใดเอาผิด หรือไม่มีฐานความผิดกรณีไม่ชำระค่าธรรมเนียมการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอย ทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติเนื่องจากหน้าที่ในการเก็บ ขน และกำจัดมูลฝอย เป็นอำนาจหน้าที่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องยึดถือปฏิบัติ

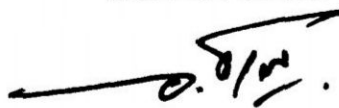
(๓) เทศบาลเมืองร้อยเอ็ดเห็นด้วยที่ให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยในกรณีที่ถูกก่อให้เกิดมูลฝอยสามารถคัดแยกมูลฝอยเป็นไปตามข้อกำหนดท้องถิ่น เพื่อเป็นการจูงใจให้ประชาชนคัดแยกมูลฝอยก่อนทิ้งจนนำไปสู่การจัดการมูลฝอยจนปราศจากมูลฝอย (Zero Waste) ณ แหล่งกำเนิดต่อไป

๗. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารจัดการมูลฝอย เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีที่มอบหมายให้กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานหลักรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการ แก้ไขปัญหาขยะในภาพรวมของประเทศ ซึ่งรวมถึงให้มีการพิจารณาแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง และเพื่อให้การจัดเก็บค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมาย จึงได้ดำเนินการปรับปรุงร่างกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยซึ่งได้มีการรับฟังความคิดเห็นตามมติคณะรัฐมนตรีและตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาเรียบร้อยแล้ว จึงเห็นควรเสนอร่างกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย พ.ศ. ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายอนุทิน ชาญวีรกูล)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองกฎหมายและระเบียบท้องถิ่น

โทร. ๐-๒๒๔๑-๙๐๓๖

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@dla.go.th

ผู้ประสานงาน นางสุภา ๐๙๙๙-๙๒๔๑-๒๔๔๙